

Monitor Dakloosheid Groningen

Periode 2021-2024

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel van de monitor	3
1.2 Telling aantal dakloze personen	3
2 Geregistreerde dakloze personen	6
2.1 Aantal dakloze personen	6
2.2 Aantal dakloze personen per verblijfs categorie	7
2.3 Verblijfsduur maatschappelijk opvang	9
2.4 Overnachting in de maatschappelijke opvang	10
2.5 Dakloze personen naar leeftijdscategorie en geslacht	11
3 Dagopvangbezoekers	14
4 Referenties	16
Bijlage: gedetailleerde resultaten	18
Colofon	21

1 Inleiding

De afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) van de gemeente Groningen voerde voor de tweeëntwintigste jaar op rij de Monitor Dakloosheid Groningen uit. De monitor maakt het mogelijk om de groep geregistreerde dakloze personen in de provincie Groningen langdurig te volgen en om trendverschuivingen in de omvang en samenstelling van de groep dakloze personen te signaleren.

1.1 Aanleiding en doel van de monitor

Eén van de ambities van de Groningse gemeenten voor de komende jaren is een (t)huis voor iedere inwoner van de provincie Groningen (gemeente Groningen, 2024b). De gemeenten willen voorkomen dat inwoners hun huis verliezen. Als mensen hun huisvesting toch verliezen, dan willen de gemeenten hun inwoners zo snel mogelijk een stabiele vorm van huisvesting bieden, of als dat nodig is, zorgen voor tijdelijke en passende noodopvang. Voor centrumgemeente Groningen is het belangrijk om een goed beeld te hebben van het aantal dakloze personen in het verzorgingsgebied van centrumgemeente Groningen. Om die reden voert OIS Groningen sinds 2003 de Monitor Dakloosheid uit. De huidige maatschappelijke opvang is naar onze mening onvergelijkbaar met 2003 en om een goede vergelijking mogelijk maken gaan we in dit rapport in op de trends in de laatste vier jaren.

1.2 Telling aantal dakloze personen

De Monitor Dakloosheid wordt opgebouwd door registratiegegevens van personen te verwerken. Diverse instellingen verstrekken gegevens op persoonsniveau van personen die overnachten in de maatschappelijke opvang (LIMOR en Wender) en in de vrouwenopvang (Wender), personen die slapen in de openbare ruimte (Meldpunt overlast en zorg) en personen die een dagopvang-voorziening bezoeken (tot medio 2023 dagopvangvoorzieningen Kustersgang van het Leger des Heils en de Open Hof, daarna dagopvang Spilsluizen).

Voor de gegevens over briefadreshouders doen we een beroep op Groningse gemeenten en verzamelen we gegevens van briefadreshouders die in verband met dak- of thuisloosheid staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van een gemeente. Al deze registraties vormen de gegevensbronnen voor de monitor. De Monitor Dakloosheid geeft daarmee inzicht in het aantal geregistreerde dakloze personen. Inzicht in bijvoorbeeld de redenen van dakloosheid, de gemeenten waar dakloze mensen zich melden voor ondersteuning en/of opvang of de bestemmingen van personen na uitstroom uit de maatschappelijke opvang is nog geen onderdeel van de monitor.

ETHOS classificatie van dakloosheid

In lijn met het *Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een thuis 2023-2030* (Ministeries van BZK, Ministerie van SZW en Ministerie van VWS, 2022) wordt in onze monitor gebruikgemaakt van een brede definitie van de doelgroep (dreigend) dakloze personen conform de ETHOS Light classificatie (ETHOS: *European Typology of Homelessness and Housing Exclusion*). Dit is de Europese definitie van dakloosheid (Edgar, 2012) die op initiatief van het lectoraat Wonen en Welzijn van Hogeschool Utrecht (Hogeschool Utrecht, 2024) en Kansfonds (Kansfonds 2024a, 2024b) is aangepast naar de Nederlandse context, op basis van een methode die in België werd ontwikkeld (Demaerschalk e.a.,

2018). Het Centraal Bureau voor de Statistiek hanteert in deze nieuwe monitor ook bij ETHOS-indeling (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024). Bij de Telonderzoeken door de Hogeschool Utrecht in Nederland en in België door de Katholieke Universiteit (KU) Leuven wordt deze classificatie ook gebruikt.

Volgens ETHOS is sprake van volwaardige, behoorlijke huisvesting als wordt voldaan aan drie criteria:

- Fysiek: de woning is in goede staat, is groot genoeg en beschermt tegen bijvoorbeeld kou en regen.
- Sociaal: de woning biedt een plek met privacy waar iemand vrienden en familie kan ontvangen.
- Wettelijk: er is rechtsbescherming in de vorm van een huurcontract en andere mensen mogen niet zomaar bij de bewoner binnen lopen.

Binnen ETHOS Light wordt iemand geteld als dak- of thuisloos wanneer er sprake is van een gebrek op twee van deze drie criteria. Zo wordt niet alleen feitelijke dakloosheid, maar ook een potentieel grote groep mensen die geen veilig eigen (t)huis hebben in beeld gebracht. ETHOS Light onderscheidt de volgende zeven verblijfs categorieën:

1. Mensen die in openbare ruimte slapen
2. Mensen in de noodopvang
3. Mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen
4. Mensen die uitstromen uit een instelling (zoals GGZ, BW, jeugdzorg, detentie)
5. Mensen die verblijven in onconventionele woonplekken (zoals camping, kraakpand, auto's)
6. Mensen die noodzakelijkerwijs tijdelijk verblijven bij familie, vrienden, kennissen
7. Mensen die te maken hebben met een dreigende huisuitzetting

ETHOS telling

Een ETHOS telling brengt dakloosheid in beeld in een gemeente of een regio. De methode is een zogenaamde *point in time* telling. Dat betekent dat medewerkers van alle organisaties die in contact zijn met dak- en thuisloze mensen op één afgesproken teldag vragenlijsten invullen over mensen die behoren tot de zeven ETHOS-light verblijfs categorieën. De ETHOS telling is dus een momentopname en is vooral ook ontwikkeld om inzicht te krijgen in de omvang van verborgen dakloosheid.

Naast aantallen worden met de vragenlijst ook belangrijke kenmerken van dak- en thuisloze personen verzameld (zie Wewerinke e.a., 2023; Schel e.a., 2023). In 2024 vond een tweede telronde plaats in 55 gemeentes verspreid over Nederland (Schel e.a., 2024) en bij de derde telronde in dit jaar sluiten 57 gemeentes aan. De Groningse gemeenten zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van een teldag in het voorjaar van 2026; de resultaten van deze telling zullen in het najaar van 2026 worden bekendgemaakt.

Monitor Dakloosheid Groningen en ETHOS-indeling

In rapportages over de Groningse Monitor Dakloosheid nemen we de ETHOS-verblijfs categorieën over. Voor de Groningse Monitor Dakloosheid verzamelen we gegevens over:

- Personen die verblijven in de openbare ruimte (ETHOS categorie 1), namelijk de personen die zijn geregistreerd door het Meldpunt overlast en zorg in verband met buiten slapen.
- Personen die gebruikmaken van de noodopvang (ETHOS categorie 2), namelijk mensen die sinds november 2022 gebruikmaken van de winternoodopvang.

- Personen die tijdelijk verblijven in de opvang voor dakloze mensen (ETHOS categorie 3), inclusief kinderen en jongeren tot en met 17 jaar die samen met een of beide ouders verblijven in de opvang.
- Personen die tijdelijk verblijven in de vrouwenopvang, inclusief kinderen en jongeren tot en met 17 jaar (ETHOS categorie 3);
- Personen die zijn aangewezen op tijdelijk verblijf bij familie, vrienden of derden (ETHOS categorie 6);
- Personen die in verband met dak- of thuisloosheid gebruikmaken van een briefadres. Deze personen hebben vaak geen stabiele of veilige slaapplek. Het is onbekend waar deze personen de nacht doorbrengen; vermoedelijk is een groot deel van de briefadreshouders voor overnachting aangewezen op tijdelijk verblijf bij familie, vrienden of derden. In de telling van het aantal dakloze personen in de provincie Groningen tellen we deze personen mee, maar we rekenen ze niet tot één van de ETHOS-verblijfs categorieën.

Over drie ETHOS-verblijfs categorieën worden in de monitor nog *geen* gegevens verwerkt over:

- Personen die een instelling verlaten zonder vervolghuisvesting en mensen die langer in een instelling verblijven wegens gebrek aan passende vervolghuisvesting (ETHOS categorie 4);
- Personen in niet-conventionele woonruimte vanwege een gebrek aan passende huisvesting (ETHOS categorie 5);
- Personen die zijn geconfronteerd met dreigende huisuitzetting zonder passende vervolghuisvesting (ETHOS categorie 7).

Dubbeltelling voorkomen

De monitor bouwen we op door registratiegegevens van personen te koppelen. Diverse instellingen verstrekken registratiegegevens op persoonsniveau van dakloze personen. Voor de gegevens over briefadreshouders doen we een beroep op gemeenten die gegevens uit de Basisregistratie Personen aanleveren. Deze registraties vormen de gegevensbronnen voor de monitor. Met de persoonsgegevens kunnen we personen identificeren en koppelen, zodat we dubbeltelling van personen voorkomen.

Bijvoorbeeld, een persoon kan in een kalenderjaar een briefadres gebruiken, buiten slapen en ook overnachten in de locatie Schoolstraat (voorheen nachtopvang). Door de gegevens van deze persoon te verwerken in een datawarehouse, kunnen we voorkomen dat deze persoon driemaal in plaats van één keer in een kalenderjaar wordt geteld als één dakloze persoon.

Waarborging privacy

De betrokken instellingen leggen persoonsgegevens vast ten behoeve van hun operationeel proces. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) staat toe dat organisaties gegevens op persoonsniveau verstrekken ten behoeve van onderzoek en statistiek. Voor de Monitor Dakloosheid Groningen is door alle partijen die meewerken een overeenkomst over de gegevensuitwisseling ondertekend. De werkwijze is conform AVG. Op de website van gemeente Groningen is een privacyverklaring bij de monitor geplaatst (zie onder het [Enquêtes, onderzoek en statistiek](#)).

2 Geregistreeerde dakloze personen

In dit hoofdstuk gaan we achtereenvolgens in op het aantal geregistreeerde dakloze personen, het aantal geregistreeerde dakloze personen naar ETHOS verblijfs categorie en de verblijfsduur in de maatschappelijke opvang. We sluiten het hoofdstuk af met een beschrijving van het aantal dakloze personen naar leeftijdscategorie en geslacht. Meer gedetailleerde cijfermatige resultaten zijn opgenomen in de bijlage van dit rapport.

2.1 Aantal dakloze personen

Tabel 1 bevat een overzicht van het aantal geregistreeerde dakloze personen in de afgelopen vier jaren. We onderscheiden daarbij de verschillende ETHOS verblijfs categorieën waarover we gegevens verwerken in de monitor.

In dit rapport maken we bij het aantal dakloze personen een onderscheid tussen de totale dakloze populatie in- en exclusief personen in de vrouwenopvang. Dit onderscheid wordt gemaakt om de volgende redenen. De vrouwenopvang richt zich specifiek op vrouwen (en hun kinderen) die tijdelijk onderdak nodig hebben vanwege onder meer huiselijke geweld, eengerelateerd geweld, mensenhandel of uitbuiting. De vrouwenopvang biedt bescherming en veiligheid voor vrouwen en kinderen die te maken hebben met geweld of ernstige dreiging. De maatschappelijke opvang is breder en richt zich op diverse groepen dakloze personen, veelal met bijkomende sociale of psychische problematiek. Beleidsmakers en hulpverlening gebruiken vaak verschillende strategieën voor dakloze personen en voor personen in de vrouwenopvang. Door beide groepen apart in beeld te brengen, kunnen gerichtere beleidsmaatregelen worden ontwikkeld.

Het totaal aantal dakloze personen exclusief personen die gebruikmaken van de vrouwenopvang neemt toe van 736 in 2021 tot 1.125 dakloze personen in 2024. Wanneer we een telling doen inclusief de vrouwenopvang dan zien we ook een toename van 938 personen in 2021 tot 1.339 dakloze personen in 2024.

Op basis van de Tabel 1 concluderen we dat:

- het aantal personen dat buiten overnacht toeneemt van 125 in 2021 tot 269 personen in 2024;
- minder mensen gebruikmaken van tijdelijke maatschappelijke opvang: in 2022 maakten nog 393 mensen gebruik van maatschappelijke opvang tegenover 356 in 2024;
- het aantal personen dat tijdelijk overnacht bij familie, vrienden en kennissen verdubbelt van 158 in 2021 tot 333 personen in 2024;
- het aantal briefadreshouders in de afgelopen vier jaren is toegenomen van 265 in 2021 naar 462 in 2024.

Tabel 1: Het aantal geregistreerde dakloze personen in Groningen naar verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
1. In openbare ruimte	125	150	186	269
2. In noodopvang	-	80	178	147
3. In tijdelijke opvang voor dakloze mensen				
Maatschappelijke opvang	386	393	360	356
Vrouwenopvang	209	216	246	223
6. Bankslapen bij familie, vrienden, kennissen	158	216	252	333
Onbekende verblijfsplaats: briefadreshouders *	265	331	403	462
Totaal exclusief vrouwenopvang **	736	893	1.014	1.125
Totaal inclusief vrouwenopvang **	938	1.105	1.260	1.339

Noten: * Het betreft uitsluitend personen die in verband met dakloosheid gebruikmaken van een briefadres en waarvan de plek van overnachting onbekend is; ** Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van meerdere opvangvoorzieningen, waardoor het totaal aantal unieke dakloze personen lager is dan de som van het aantal afzonderlijke groepen dakloze personen per verblijfs categorie. N.B. Het totaal betreft een telling van het totaal aantal *unieke* personen.

2.2 Aantal dakloze personen per verblijfs categorie

In Tabel 2 vermelden we per kalenderjaar van elke voorziening het aantal geregistreerde personen die gebruikmaken van een opvangvoorziening in Groningen, personen die bekend zijn als briefadreshouder, personen die in de openbare ruimte slapen en/of personen die tijdelijk overnachten bij familie, vrienden of kennissen.

We constateren een toename van personen die in de gemeente Groningen buiten slapen (zie ook collegebrief gemeente Groningen, 2024c). In 2021 ging het om 125 geregistreerde personen, terwijl het Meldpunt overlast en zorg in 2024 in totaal 269 personen registreerde in verband met buiten slapen. Daarbij moet worden opgemerkt dat met ingang van 2024 het hele jaar zicht wordt gehouden op mensen die buiten overnachten. In plaats van enkel registratie in de wintermaanden als de winterregeling van kracht is, zijn in 2024 gedurende twaalf maanden de personen die in de openlucht overnachten geregistreerd. We constateren ook dat de kwaliteit van de registratie verbetert.

De nachtopvang waar mensen alleen tijdens de nacht onderdak kregen is tijdens de coronapandemie een 24-uursopvang geworden (locatie Schoolstraat). Na de coronamaatregelen is, vanwege de positieve effecten, een 24-uursopvang voor residentieel dakloze personen gebleven. In 2024 is na de zomer voor de opvang in het kader van de winterregeling een nieuwe locatie gevonden aan de Sontweg. Omdat de locatie op 1 november 2024 nog niet klaar was voor opvang, is in die maand uitgeweken naar bestaande opvanglocaties. In december is de winternoodopvang aan de Sontweg daadwerkelijk in gebruik genomen. In de maanden januari-april en november-december 2024 maakten in totaal 147 personen gebruik van de winternoodopvang.

Door de verandering van de locatie Schoolstraat van nachtopvang naar 24 uren setting waren er minder plekken beschikbaar. Daar staat tegenover dat in 2020 nieuwe opvanglocaties zijn geopend. Het gaat om de vangnetvoorziening locatie Meerstad, met plek voor twee alleenstaanden of stellen met kinderen, en de Aceroflat met veertien plekken. De gebruikers van deze voorzieningen rekenen we tot de ETHOS verblijfs categorie 3 (tijdelijke opvang voor dakloze mensen).

Tabel 2: Het aantal geregistreerde dakloze personen per verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
<i>1. In openbare ruimte:</i>				
Personen die buiten overnachten *	125	150	186	269
<i>2. In noodopvang:</i>				
Winternoodopvang **	-	80	178	147
<i>3. In tijdelijke opvang voor dakloze mensen:</i>				
Algemene Opvang (Heemskerkstraat)	62	60	64	68
Basisopvang (Schoolstraat) **	104	80	71	77
Crisisopvang Leek	151	142	106	114
Hoendiephuis	55	58	59	62
Lauwershuis	11	24	30	27
Locatie Aceroflat ***	34	28	25	26
Locatie Meerstad	4	17	14	1
Vangnetvoorziening Appingedam	14	19	26	18
Vangnetvoorziening Groningen	10	22	17	8
Vrouwenopvang	209	216	246	223
<i>6. Overnachten bij familie, vrienden, derden:</i>				
Bankslapen	158	216	252	333
<i>Onbekende verblijfsplaats: briefadreshouders ****</i>				
Gemeente Eemsdelta	8	22	15	17
Gemeente Groningen	235	248	284	311
Gemeente Het Hogeland	1	4	6	11
Gemeente Midden-Groningen	14	34	49	35
Gemeente Oldambt	5	13	28	36
Gemeente Stadskanaal	0	6	15	33
Gemeente Westerkwartier	0	4	6	19
Gemeente Westerwolde	2	2	1	3

Noten: * Het betreft personen die in openbare ruimte slapen en bekend zijn in de gemeente Groningen bij Meldpunt overlast en zorg; ** In 2022-2023 opvang op schip Ms Patria, vanaf december 2024 Sontweg in Groningen; *** In 2021 inclusief de personen die verbleven op de Locatie Albertine Agnesplein, die in 2021 werd gesloten; **** Sinds 2021 bieden alle Groninger gemeenten briefadressen aan, terwijl daarvoor dakloze personen zich voor een briefadres moesten melden bij de centrumgemeente Groningen.

Dak- en thuisloze briefadreshouders

Sinds 2021 zijn dakloze personen in de provincie Groningen voor een briefadres niet meer uitsluitend aangewezen op (centrum)gemeente Groningen. Vanaf dat jaar verstrekken alle Groningse gemeenten briefadressen aan dak- en thuisloze personen en liep het aantal dakloze briefadreshouders jaarlijks op. Hierbij is het goed om te wijzen op andere veranderingen: Nederlandse gemeenten zijn sinds 1 januari 2022 verplicht om alle mensen die rechtmatig in de gemeente verblijven en geen woonadres hebben, in te schrijven in de BRP op een briefadres. Deze verandering hangt samen met een wetswijziging in de Wet basisregistratie personen (Rijksdienst voor Identiteitsgegevens, Ministerie van BZK, 2023).

Van acht van de tien Groningse regiogemeenten verwerkten we gegevens in deze monitor. Uit tabel 2 blijkt dat in de periode 2021-2024 het aantal briefadreshouders in de gemeente Groningen toeneemt van 235 briefadreshouders in 2021 tot 311 in 2024 (zie Tabel 1 in de bijlage van dit rapport voor het aantal briefadreshouders naar locatie). We zien dat de overige zeven regiogemeenten in het

eerste jaar 2021 nog aan 30 dakloze personen een briefadres verstrekten, terwijl in deze gemeenten in 2024 in totaal 154 personen in verband met dak- of thuisloosheid gebruikmaakten van een briefadres. Zie Tabel 2 voor het aantal briefadreshouders in de afzonderlijke gemeenten.

We zijn nagegaan hoeveel dak- of thuisloze briefadreshouders in 2024 zijn geregistreerd in verband met een vorm van dakloosheid. We stellen vast dat van alle briefadreshouders in de provincie Groningen 23% ook is geregistreerd als persoon die in gemeente Groningen buiten overnacht, 18% in 2024 gebruikmaakte van tijdelijke opvang, 15% van de winternoodopvang en ook 15% overnachtte tijdelijk bij familie, vrienden en kennissen. Hierbij moet worden opgemerkt dat in een kalenderjaar iemand bekend kan zijn in verband met verschillende vormen van overnachting, zoals buitenslapen, verblijf bij familie en/of verblijf in de (winternood)opvang. Met een analyse hebben we vastgesteld dat 43% van de briefadreshouders in 2024 bekend zijn in verband met één of meer van deze overnachtingsvormen.

2.3 Verblijfsduur maatschappelijk opvang

Door de woningcrisis is er minder woningvoorraad en is de wachttijd voor een (urgentie)woning in de afgelopen jaren opgelopen (gemeente Groningen, 2024c). De uitstroom uit de maatschappelijk opvang wordt hierdoor bemoeilijkt, waardoor de verblijfsduur oploopt. We zijn daarom nagegaan hoeveel personen in de afgelopen vier jaren zijn uitgestroomd uit de tijdelijke opvang.

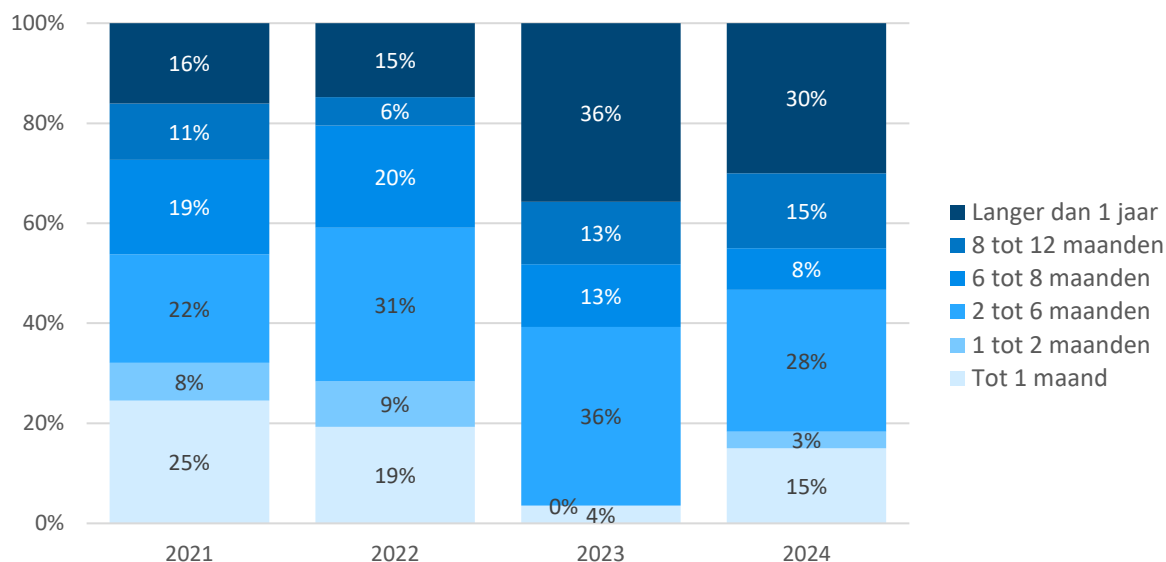
De totale uitstroom neemt in vier jaren af van 372 personen in 2021 tot 256 in 2024 (zie Tabel 3). Over de basisopvang in de Schoolstraat moet worden opgemerkt dat de voorziening tijdens de coronapandemie in 2020-2021 een ander karakter kreeg door de omvorming van nachtopvang naar een 24-uursopvang. Ook zijn dakloze mensen in 2021 tijdelijk ondergebracht in een hotel (en geregistreerd bij de gebruikers van de locatie Schoolstraat). Hierdoor vond in 2021 een aanzienlijk hogere uitstroom plaats in de daaropvolgende jaren. Ook de uitstroom uit de crisisopvang in Leek loopt aanzienlijk terug van 106 personen in 2021 naar 60 in 2024.

Tabel 3: Uitstroom uit tijdelijke opvangvoorzieningen per kalenderjaar 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Algemene Opvang (Heemskerkstraat)	45	47	47	48
Basisopvang (Schoolstraat)	137	90	78	73
Crisisopvang Leek	106	88	56	60
Hoendiephuis	45	49	42	39
Lauwershuis	4	13	17	13
Locatie Aceroflat	3	17	12	12
Locatie Albertine Agnesplein	25	-	-	-
Vangnetvoorziening Appingedam	6	7	15	10
Vangnetvoorziening Groningen	4	13	14	6
Totaal	372	312	268	256

Eerder veronderstelden we dat een teruglopende uitstroom tot een verlengd verblijfsduur kan leiden. Om dit te illustreren is in figuur 1 de verblijfsduur weergegeven van personen die uitstromen uit de crisisopvang. Terwijl in 2021 nog 16% van de personen uitstromen na een verblijf van meer dan 1 jaar neemt dit aandeel toe tot 36% van de personen die in 2023 uitstromen en 30% in 2024.

Figuur 1: Verblijfsduur in de crisisopvang per kalenderjaar, per kalenderjaar 2021-2024

2.4 Overnachting in de maatschappelijke opvang

Hoeveel van de dakloze personen in een kalenderjaar overnachten in de maatschappelijke opvang (MO) en hoeveel buiten de MO? Om deze vragen te beantwoorden gaan we na hoeveel van de geregistreerde dakloze personen voor overnachting gebruikmaken van MO-voorzieningen. Daarbij kunnen we vaststellen hoeveel van deze personen naast overnachtingen in de MO in hetzelfde jaar ook zijn geregistreerd als briefadreshouders en/of personen die in de openbare ruimte slapen en/of tijdelijk overnachten bij familie, vrienden of kennissen (N.B. zij overnachten buiten de MO).

Let wel: iemand kan in een kalenderjaar *bijvoorbeeld* slapen in de openbare ruimte, ook gebruikmaken van een briefadres en in hetzelfde jaar ook overnachten in de opvang locatie Schoolstraat. Deze persoon tellen we in dat jaar één keer als een gebruiker van MO (Schoolstraat), maar ook één keer als een persoon die buiten de MO overnacht (geregistreerd als persoon die slaapt in de openbare ruimte én als briefadreshouder). Deze persoon, die in drie registraties is opgenomen, tellen we toch in het totaal aantal dakloze personen maar één keer. Met andere woorden, we tellen unieke personen en voorkomen daarmee dubbeltellingen.

Uit Tabel 4 blijkt dat in 2024 in totaal 463 dakloze personen in de MO overnachten, namelijk:

- dakloze personen die in een kalenderjaar uitsluitend in de MO overnachten (daalt van 291 personen in 2022 en 2023 tot 245 personen in 2024), en
- dakloze personen die in hetzelfde kalenderjaar naast overnachten in de MO ook zijn geregistreerd als briefadreshouder en/of persoon die in de openbare ruimte slaapt en/of tijdelijk overnacht bij familie, vrienden of kennissen; zij zijn dan ook aangewezen geweest op overnachtingen buiten de MO (118 personen in 2021 en 218 in 2024).

Tabel 4: Het aantal geregistreerde dakloze personen die in en/of buiten de maatschappelijke opvang in Groningen overnachten, per kalenderjaar 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Uitsluitend in MO overnachten	268	291	291	245
Zowel in als buiten MO overnachten	118	165	189	218
Uitsluitend buiten MO overnachten	350	437	534	662
Totaal exclusief vrouwenopvang	736	893	1.014	1.125

Noot: De tabel laat een telling zien van het aantal unieke personen. Vrouwenopvang is buiten deze analyse gelaten.

Het aantal dakloze personen dat in een jaar geen gebruikmaakt van de MO voor overnachting, maar wel is geregistreerd als briefadreshouder en/of persoon die in de openbare ruimte slaapt en/of persoon die overnacht bij familie, vrienden of kennissen neemt toe van 350 personen in 2021 tot 662 in 2024.

Wanneer we naar het laatste jaar 2024 kijken dat stellen we vast dat van de totale groep geregistreerde dakloze personen in dat jaar 41% in de MO heeft overnacht en 59% voor overnachting geen gebruikmaakt van MO.

2.5 Dakloze personen naar leeftijdscategorie en geslacht

In Tabel 5 gegeven we weer hoe de verschillende leeftijdsgroepen zich tot elkaar verhouden, binnen de ETHOS verblijfs categorieën. De leeftijd is berekend op 31 december van het betreffende jaar. In Tabel 2 in de bijlage van dit rapport vermelden we de precieze aantallen dakloze personen uitgesplitst naar de verschillende leeftijdscategorieën.

Het totale aandeel geregistreerde dakloze jongeren (exclusief vrouwenopvang) van 18 tot en met 27 jaar varieert in de periode 2021-2024 tussen 20% en 25%; in het laatste jaar 2024 betreft het in totaal 275 jongvolwassenen van 18-27 jaar (zie Tabel 2 in de bijlage).

Naar verhouding overnachten in 2024 de meeste 18 tot 27-jarige dakloze personen niet structureel bij familie, vrienden en kennissen (37%) en in maatschappelijk opvangvoorzieningen (29%). Ook in absolute aantal verblijven de meeste 18 tot 27-jarige dakloze personen bij familie en anderen: in 2024 gaat het om 124 jongvolwassenen.

In totaal is 4% van de dakloze personen (exclusief vrouwenopvang) jonger dan 18 jaar in 2024 (49 personen). Bij de kinderen in de maatschappelijk opvang betreft kinderen en jongeren die samen met één of met beide ouders onderdak krijgen in voornamelijk de crisisopvang in Leek de vangnetvoorziening in Appingedam. Daarentegen maken 117 0-17 jarige kinderen en jongeren gebruik van de vrouwenopvang (52% van alle personen in de vrouwenopvang).

Tabel 5: Het aantal geregistreeerde dakloze personen naar leeftijd, naar verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
<i>In openbare ruimte:</i>				
0-17 jaar	0%	0%	1%	0%
18-27 jaar	14%	14%	12%	10%
28 jaar en ouder	84%	85%	87%	89%
Onbekend	2%	1%	1%	0%
<i>In noodopvang:</i>				
18-27 jaar	-	15%	13%	15%
28 jaar en ouder	-	83%	87%	85%
Onbekend	-	3%	0%	0%
<i>In maatschappelijke opvang:</i>				
0-17 jaar	10%	13%	14%	11%
18-27 jaar	31%	30%	29%	29%
28 jaar en ouder	59%	56%	57%	59%
Onbekend	0%	1%	1%	1%
<i>In vrouwenopvang:</i>				
0-17 jaar	49%	50%	52%	52%
18-27 jaar	16%	20%	17%	13%
28 jaar en ouder	33%	29%	29%	34%
Onbekend	2%	0%	2%	0%
<i>Overnachten bij familie, vrienden, derden:</i>				
18-27 jaar	35%	31%	19%	37%
28 jaar en ouder	64%	44%	31%	61%
Onbekend	1%	24%	50%	2%
<i>Onbekende verblijfsplaats (briefadreshouders):</i>				
0-17 jaar	0%	0%	0%	2%
18-27 jaar	13%	18%	18%	17%
28 jaar en ouder	86%	81%	82%	81%
Onbekend	0%	0%	0%	0%
Totaal exclusief vrouwenopvang *				
0-17 jaar	13%	6%	5%	4%
18-27 jaar	25%	25%	20%	24%
28 jaar en ouder	69%	63%	63%	70%
Onbekend	1%	6%	13%	1%
Totaal inclusief vrouwenopvang *				
0-17 jaar	15%	14%	14%	12%
18-27 jaar	23%	24%	19%	22%
28 jaar en ouder	61%	56%	56%	64%
Onbekend	1%	5%	11%	1%

Noot: * Door afronding tellen de afzonderlijke percentages soms niet op tot 100 procent.

Tabel 6 geeft de verdeling van mannen en vrouwen binnen de verschillende verblijfplaatsen (naar ETHOS Light) weer. Tabel 3 in de bijlage van dit rapport geeft de precieze aantallen uitgesplitst naar geslacht weer. Van de getelde dakloze mensen (exclusief vrouwenopvang) in 2024 zijn 313 vrouw (28%) en 811 man (72%). Als we naar de afzonderlijke ETHOS verblijfs categorieën kijken dan zien we dat het aandeel vrouwen dat is aangewezen op overnachting in de openbare ruimte of overnachting bij familie, vrienden en kennissen in de laatste twee jaar toeneemt. In 2024 is 15% van de personen die buitenslapen en 35% van de personen die bankslapen een vrouw.

Tabel 6: Het aantal geregistreerde dakloze personen naar geslacht, naar verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
<i>In openbare ruimte:</i>				
Vrouw	7%	7%	16%	15%
Man	93%	93%	84%	85%
Onbekend	0%	1%	1%	0%
<i>In noodopvang:</i>				
Vrouw	-	10%	10%	16%
Man	-	90%	90%	84%
<i>In maatschappelijke opvang:</i>				
Vrouw	28%	36%	33%	31%
Man	72%	63%	66%	69%
Onbekend	0%	1%	1%	0%
<i>In vrouwenopvang:</i>				
Vrouw	73%	72%	79%	78%
Man	27%	28%	21%	22%
<i>Overnachten bij familie, vrienden, derden:</i>				
Vrouw	28%	34%	41%	35%
Man	71%	65%	58%	65%
Onbekend	1%	1%	1%	0%
<i>Onbekende verblijfsplaats (briefadreshouders):</i>				
Vrouw	15%	15%	13%	20%
Man	85%	84%	87%	80%
Onbekend	0%	1%	1%	0%
Totaal exclusief vrouwenopvang *				
Vrouw	24%	27%	27%	28%
Man	76%	72%	73%	72%
Onbekend	0%	1%	1%	0%
Totaal inclusief vrouwenopvang *				
Vrouw	35%	36%	37%	36%
Man	65%	64%	63%	64%
Onbekend	0%	1%	1%	0%

Noot: * Door afronding tellen de afzonderlijke percentages soms niet op tot 100 procent.

3 Dagopvangbezoekers

De dagopvang Spilsluizen (en daarvoor de beide voorzieningen Kosterstgang en de Open Hof) in Groningen wordt bezocht door mensen die incidenteel langskomen, maar kent ook haar min of meer vaste bezoekers. Naast diverse diensten voor dakloze personen, zoals begeleiding bij financiën en contacten met instanties, zijn er ook bezoekers welkom met stabiele huisvesting.

Sinds augustus 2023 werken de dagopvangvoorzieningen Open Hof en de Kostergang (Leger des Heils) samen aan de locatie aan de Spilsluizen (voormalige locatie van de Open Hof) in Groningen. In november 2023 is de dagopvang Kosterstgang gesloten en is in gemeente Groningen nog één dagopvangvoorziening: dagopvang Spilsluizen (Leger des Heils). Deze voorziening is dagelijks geopend van 10:00 tot 19:00 uur (op woensdag tot 21:00 uur). De dagopvang Spilsluizen heeft daarmee ruimere openingstijden dan de voormalige twee dagopvangvoorzieningen.

Tabel 7 geeft een overzicht van het aantal unieke bezoekers per jaar. Op dezelfde dag kon iemand zowel de Kostergang bezoeken als ook de Open Hof. Daarom telt het aantal unieke bezoekers lager dan de som van bezoekers van beide dagopvangvoorzieningen.

We zien dat het aantal dagopvangbezoekers eerst toeneemt van 520 personen in 2021 tot 640 in 2023. Het jaar 2024 was een jaar waarin de samenvoeging van de twee voormalige voorzieningen tot één dagopvang Spilsluizen werd gerealiseerd. In de eerste periode was er een uitdaging in de registratie van bezoekers, waarbij waarschijnlijk niet alle bezoekers adequaat zijn geregistreerd. We zien dat ook in een lager aantal bezoekers (562) dan in het jaar daarvoor (totaal van beide voorzieningen). Inmiddels zijn verbeteringen doorgevoerd in het registratieproces, waardoor de tellingen steeds nauwkeuriger zijn en weer een realistisch beeld kan worden gegeven van het werkelijke bezoek.

Tabel 7: Bezoek aan dagopvang per kalenderjaar 2021-2024

Dagopvangvoorziening	2021	2022	2023	2024
Kosterstgang	352	442	506	-
Open Hof	306	320	336	-
Spilsluizen	-	-	-	562
Totaal aantal unieke bezoekers	520	588	640	562

Noot: Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van beide dagopvangvoorzieningen, waardoor het totaal aantal unieke bezoekers lager is dan de som van het aantal afzonderlijke bezoekersgroepen.

Tabel 8 laat de verdeling zien van dagopvangbezoeker tot en met 27 jaar of 28 jaar en ouder; ook de verdeling tussen mannen en vrouwen. Tabel 4 in de bijlage van dit rapport geeft de precieze aantallen uitgesplitst naar leeftijdscategorie en geslacht weer. In 2024 was 11% van de personen die een bezoek brachten aan de dagopvang Spilsluizen jonger dan 28 jaar. Eén op de acht bezoekers van dagopvang in 2024 is vrouw.

Tabel 8: Het aantal dagopvangbezoekers naar leeftijd en geslacht per kalenderjaar 2021-2024

Dagopvangbezoekers	2021	2022	2023	2024
<i>Naar leeftijd:</i>				
18-27 jaar	10%	11%	8%	11%
28 jaar en ouder	85%	83%	91%	87%
Onbekend	5%	6%	1%	1%
<i>Naar geslacht:</i>				
Vrouw	8%	10%	10%	12%
Man	90%	88%	89%	87%
Onbekend	2%	2%	1%	1%

Noot: Door afronding tellen de afzonderlijke percentages soms niet op tot 100 procent.

Hoeveel dagopvangbezoekers per kalenderjaar ook zijn geregistreerd als dakloos? In 2024 maakt 51% van de bezoekers van de dagopvang Spilsluizen ook gebruik van (nood)opvangvoorzieningen of is geregistreerd als briefadreshouder, persoon die in de openbare ruimte slaapt of tijdelijk overnacht bij familie, vrienden of kennissen (zie Tabel 9).

Tabel 9: Het aantal dagopvangbezoekers dat is geregistreerd in verband met dakloosheid per kalenderjaar 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Dagopvangbezoekers geregistreerd i.v.m. dakloosheid	45%	40%	50%	51%

We hebben bepaald hoeveel dakloze mensen in een kalenderjaar ook gebruikmaken van de dagopvang (zie Tabel 10). Bijna drie kwart van de personen die in 2024 gebruikmaken van de winternoodopvang (70%) is dagopvangbezoeker. Mensen die gebruikmaken van tijdelijke maatschappelijke opvang bezoekt 20% dagopvangvoorzieningen. Een op de zeven personen (15%) die overnachten bij familie, vrienden of kennissen bezoekt dagopvang. Gebruikers van de vrouwenopvang doen geen beroep op dagopvang. Volgens tabel 10 is 16% van de briefadreshouders in de provincie Groningen dagopvangbezoeker. We zijn nagegaan hoeveel personen die een briefadres gebruiken in de gemeente Groningen bezoeker zijn van de dagopvang Spilsluizen: dat blijkt te gaan om 63% van de briefadreshouders. Van de personen die briefadreshouder zijn in één van de zeven Groningse gemeenten bezoeken enkelen (3%) de dagopvang aan de Spilsluizen.

Tabel 10: Het aantal geregistreeerde dakloze mensen dat dagopvangvoorzieningen bezoekt naar verblijfs categorie (ETHOS light) per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
In openbare ruimte	73%	76%	67%	57%
In noodopvang	-	78%	67%	70%
In maatschappelijke opvang	27%	20%	23%	20%
In vrouwenopvang	0%	0%	0%	0%
Bankslapen bij familie, vrienden, bekenden	22%	12%	15%	15%
Onbekende verblijfplaats (briefadreshouders)	54%	24%	37%	16%
Totaal *	25%	22%	25%	21%

Noot: * Door afronding tellen de afzonderlijke percentages soms niet op tot 100 procent.

4 Referenties

Centraal Bureau voor de Statistiek (2024). *Monitor Dakloosheid*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/deelnemers-enquetes/bedrijven/overzicht-bedrijven/monitor-dakloosheid>

Demaerschalk, E., Italiano, P., Mondelaers, N., Steenssens, K., Schepers, W., Nicaise, I., Van Regenmortel, T., & Hermans, K. (2018). *Measuring Homelessness in Belgium - Final Report*. Brussels: Belgian Science Policy.

Edgar, B. (2012). *The ETHOS definition and classification of homelessness and housing exclusion*. European Journal of Homelessness 2012, 219–25.

Gemeente Groningen (2022). *Winterregeling voor dak- en thuisloze mensen in Groningen 2022-2023*. Groningen: gemeente Groningen.

Gemeente Groningen (2024a). Locatie Winterregeling Maatschappelijke opvang ter informatie. Groningen: gemeente Groningen.

Gemeente Groningen (2024b). Regionaal Actieplan Dakloosheid Groningen. Groningen. Groningen: gemeente Groningen.

Gemeente Groningen (2024c). Publicatie Monitor Dakloosheid Groningen 2023. Groningen: gemeente Groningen.

Hogeschool Utrecht (2024). *Project ETHOS Telonderzoek*. <https://www.hu.nl/onderzoek/projecten/ethos-telonderzoek>

Kansfonds (2024a). *ETHOS telling dak- en thuisloosheid in Nederland*. <https://www.kansfonds.nl/programmas/telling/veelgestelde-vragen-over-de-ethos-telling/>

Kansfonds (2024b). *Veelgestelde vragen over de ETHOS telling*. <https://www.kansfonds.nl/themas/dak-en-thuisloosheid/telling/veelgestelde-vragen-over-de-ETHOS-telling/>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022). *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis 2023–2030*. Den Haag: Ministeries BZK/SZW/VWS.

Rijksdienst voor Identiteitsgegevens, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2023). *Het ambtshalve registreren op briefadres*. <https://www.rvig.nl/Verzamelwet%20BRP>

Schel, S., Kuijpers, M., Wewerinke, D., Scheepers, A., De Vries, J. & Van Doorn, L. (2023). *Iedereen telt mee. Resultaten eerste ETHOS telling van dak- en thuisloosheid in regio Brabant Noordoost-Oost*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.

Schel, S., Wewerinke, D., Kuijpers, M., Scheepers, A., Scholten, L., Akkermans, C., De Vries, J., Bruijns, R., & Van Doorn, L. (2024). *Iedereen telt mee! Resultaten tweede ETHOS-telling van dak- en thuisloosheid in 55 gemeenten*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2007). *Stappenplan Stedelijk Kompas: Intensivering van de aanpak van dakloosheid*. Den Haag: VNG.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2024). *Monitoring dakloosheid*. <https://vng.nl/artikelen/monitoring-dakloosheid>.

Wewerinke, D., Kuijpers, M., Schel, S., De Vries, J. & Van Doorn, L. (2023). *Iedereen telt mee. Resultaten eerste ETHOS telling van dak- en thuisloosheid in regio Meierij en Bommelerwaard*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.

Bijlage: gedetailleerde resultaten

Tabel 1 bevat het aantal personen dat in verband dakloosheid gebruikmaken van een briefadres in de gemeente Groningen.

Tabel 1: Het aantal briefadreshouders in de gemeente Groningen per kalenderjaar 2021-2024

Gemeente Groningen:	2021	2022	2023	2024
Kostersgang (Leger des Heils)	103	116	110	-
Open Hof/Spilsluizen *	125	127	227	301
Twaalfde Huis	7	7	8	10
Totaal aantal unieke briefadreshouders **	235	248	284	311

Noten: * Tot en met 2023 dagopvang de Open Hof, in 2024 dagopvang Spilsluizen; ** Het totaal betreft een telling van het totaal aantal unieke personen.

In Tabel 2 is het aantal dakloze personen naar verschillende leeftijdscategorieën opgenomen, naar ETHOS verblijfs categorie. De leeftijd is berekend op 31 december van het betreffende jaar.

Tabel 2: Het aantal geregistreerde dakloze personen naar leeftijd, naar verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
<i>In openbare ruimte:</i>				
0-17 jaar	0	0	1	0
18-27 jaar	18	21	23	28
28 jaar en ouder	105	128	161	240
Onbekend	2	1	1	1
<i>In noodopvang:</i>				
18-27 jaar	-	12	23	22
28 jaar en ouder	-	66	155	125
Onbekend	-	2	0	0
<i>In maatschappelijk opvang:</i>				
0-17 jaar	40	52	49	38
18-27 jaar	118	118	104	104
28 jaar en ouder	228	220	205	210
Onbekend	0	3	2	4
<i>In vrouwenopvang:</i>				
0-17 jaar	102	109	130	117
18-27 jaar	34	44	43	30
28 jaar en ouder	69	63	71	76
Onbekend	4	0	4	0
<i>Bankslapen bij familie, vrienden, kennissen:</i>				
18-27 jaar	55	68	47	124
28 jaar en ouder	101	96	79	202
Onbekend	2	52	126	7
<i>Onbekende verblijfsplaats (briefadreshouders):</i>	2021	2022	2023	2024
0-17 jaar	1	1	1	10
18-27 jaar	35	61	71	78
28 jaar en ouder	229	268	331	373
Onbekend	0	1	0	1

Tabel 2-vervolg: Het aantal geregistreerde dakloze personen naar leeftijd, naar verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Totaal exclusief vrouwenopvang *				
0-17 jaar	41	52	51	49
18-27 jaar	184	223	199	275
28 jaar en ouder	507	560	635	788
Onbekend	4	58	129	13
Totaal inclusief vrouwenopvang *				
0-17 jaar	138	159	181	164
18-27 jaar	217	267	240	301
28 jaar en ouder	575	621	706	861
Onbekend	8	58	133	13

Noot: * Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van meerdere voorzieningen, waardoor het totaal aantal unieke dakloze personen lager is dan de som van het aantal afzonderlijke groepen dakloze personen per verblijfs categorie.

Tabel 3 vermeldt het aantal dakloze personen naar geslacht, per ETHOS verblijfs categorie.

Tabel 3: Het aantal geregistreerde dakloze personen naar geslacht, naar verblijfs categorie (ETHOS light), per kalenderjaar 2021-2024

Verblijfs categorie	2021	2022	2023	2024
<i>In openbare ruimte:</i>				
Vrouw	9	10	29	40
Man	116	139	156	229
Onbekend	0	1	1	0
<i>In noodopvang:</i>				
Vrouw	-	8	17	23
Man	-	72	161	124
<i>In maatschappelijke opvang:</i>				
Vrouw	109	141	120	112
Man	277	250	238	244
Onbekend	0	2	2	0
<i>In vrouwenopvang:</i>				
Vrouw	153	156	195	173
Man	56	60	53	50
<i>Bankslapen bij familie, vrienden, kennissen:</i>				
Vrouw	44	74	103	117
Man	112	140	146	216
Onbekend	2	2	3	0
<i>Onbekende verblijfsplaats (briefadreshouders):</i>				
Vrouw	39	49	51	117
Man	226	279	350	216
Onbekend	0	2	2	0
Totaal exclusief vrouwenopvang *				
Vrouw	177	240	269	313
Man	557	646	737	811
Onbekend	2	6	8	1
Totaal inclusief vrouwenopvang *				
Vrouw	325	393	462	478
Man	611	705	790	860
Onbekend	2	6	8	1

Noot: * Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van meerdere voorzieningen, waardoor het totaal aantal unieke dakloze personen lager is dan de som van het aantal afzonderlijke groepen dakloze personen per verblijfs categorie.

Tabel 4 vermeldt het aantal dagopvangbezoekers naar leeftijd en geslacht.

Tabel 4: Het aantal dagopvangbezoekers naar leeftijd en geslacht, per kalenderjaar 2021-2024

Dagopvangbezoekers	2021	2022	2023	2024
<i>Naar leeftijd:</i>				
18-27 jaar	53	66	54	64
28 jaar en ouder	442	487	580	491
Onbekend	25	75	6	7
<i>Naar geslacht:</i>				
Vrouw	41	61	64	67
Man	469	517	570	490
Onbekend	10	10	6	5

Colofon

Monitor Dakloosheid Groningen 2021-2024

Auteurs

Frans Oldersma
Erik van der Werff
Joost Schoenmacker

Maand van uitgave

Mei 2025

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Corrien Klingenberg

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Linkedin

<https://linkedin.com/company/ois-groningen>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30
E: info@oisgroningen.nl
I: www.oisgroningen.nl